

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

JUDr. Jan Mach
advokát
IČO 662 13 061
Vodičkova 709/33
110 00 Praha 1

Instituce

MetLife Europe d.a.c., soukromá společnost
s ručením omezeným na akcie, vedená
Irským obchodním rejstříkem u Úřadu pro
registraci společností v Dublinu pod číslem
415123, se sídlem na adrese '20 on Hatch',
Lower Hatch Street, Dublin 2, Irsko,
jednající prostřednictvím
MetLife Europe d.a.c.,
pobočka pro Českou republiku
IČO 039 26 206
Purkyňova 2121/3
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/1003/2016 - 12

Praha 15. 5. 2019

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 10. 6. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o zaplacení částky ve výši 411.873 Kč, o námitkách Navrhovatele ze dne 22. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1003/2016 - 8, proti nálezu finančního arbitra ze dne 19. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1003/2016 - 7, takto:

Námitky navrhovatele, [redacted], zastoupeného JUDr. Janem Machem, advokátem, IČO 662 13 061, se sídlem Vodičkova 709/33, 110 00 Praha 1, doručené finančnímu arbitrovi dne 22. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1003/2016 - 8, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 19. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1003/2016 - 7, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se po Instituci domáhá zaplacení částky odpovídající rozdílu mezi celkově zaplaceným pojistným a plněním vyplaceným Institucí v průběhu a po ukončení pojistné smlouvy, protože pojistná smlouva, kterou s Institucí uzavřeli, je neplatná pro řádné nesjednání poplatků.

Finanční arbitr při rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí nálezem ze dne 19. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1003/2016 - 7 (dále jen „Nález“), vyšel ze shromážděných podkladů, především z toho, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli na základě „NÁVRH[U] NA UZAVŘENÍ POJISTNÉ SMLOUVY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ“ č. [redacted] ze dne 23. 4. 1998 pojistnou smlouvu individuálního životního pojištění č. [redacted] s počátkem pojištění od 9. 10. 1998

a koncem pojištění 9. 10. 2015, ve které si sjednali mj. kapitálové životní pojištění (do 65 let věku)/E; Instituce potvrdila Navrhovateli uzavření pojistné smlouvy vystavením a doručením pojistky ze dne 19. 11. 1998 (dále jen „Pojistná smlouva“).

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a po jejich pečlivém právním posouzení dovedl, že Pojistná smlouva není neplatná v části ujednání o poplatcích, resp. nezjistil, že by Instituce účtovala Navrhovateli poplatky neoprávněně. Finanční arbitr současně dovedl, že Pojistná smlouva je neplatná v části ujednání o podílu na dodatkovém zisku. Protože finanční arbitr nemohl v důsledku této neplatnosti uložit Navrhovateli povinnost k plnění (resp. vyhovět jeho návrhu na zahájení řízení), zamítl návrh Navrhovatele, přičemž v části připojištění sjednaných v pojistné smlouvě č. ■ řízení zastavil pro nepříslušnost.

3. Námítky Navrhovatele

Navrhovatel namítá, že čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek životního pojištění schválených Ministerstvem financí dne 20. 9. 1996 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky“) není neurčitý, a tudíž není neplatný podle § 37 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý občanský zákoník“), resp. ve znění účinném v době uzavření Pojistné smlouvy.

Navrhovatel odkazuje, že Všeobecné pojistné podmínky vytvořila Instituce, a současně argumentuje, že byl jako slabší strana kontraktu v dobré víře o tom, že Všeobecné pojistné podmínky jsou platné a že mu bude náležet podíl na zisku minimálně ve výši 85 %. Podle Navrhovatele není Nález za těchto okolností spravedlivý ani správný.

Navrhovatel namítá, že se finanční arbitr měl pokusit vyložit Všeobecné pojistné podmínky všemi v úvahu připadajícími právními výklady, aby nezkrátil Navrhovatele o právo na podíl na zisku a aby takový výklad nebyl v neprospěch Navrhovatele jako spotřebitele. Navrhovatel argumentuje, že z čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek lze seznat povinnost Instituce vyplatit Navrhovateli nejméně 85 % podílu na zisku, a proto nelze zjednodušeně dovést jeho neplatnost pro neurčitost. Podle Navrhovatele lze výši investovaných rezerv a výši jeho podílu na zisku dovést racionálním výkladem.

Navrhovatel žádá, aby finanční arbitr změnil Nález tak, že vyhoví návrhu Navrhovatele.

4. Vyjádření Instituce

Instituce tvrdí, že Navrhovatel v námítkách proti Nálezu neoznačil výroky, které napadá, tedy nesdělil, zda námítky směřují do výroku I., výroku II. nebo do obou výroků Nálezu. Finanční arbitr musí podle Instituce zkoumat, do jakého výroku Nálezu směřují námítky Navrhovatele.

Instituce tvrdí, že odůvodnění námitek neodpovídá důvodům, pro které se Navrhovatel v řízení o návrhu domáhal vrácení pojistného zaplaceného na Pojistnou smlouvu. Instituce argumentuje, že platnost či neplatnost ujednání Pojistné smlouvy o právu na podíl na dodatkovém zisku nemá žádný vliv na nárok Navrhovatele uplatněný v návrhu na zahájení řízení.

Instituce tvrdí, že finanční arbitr může v řízení o námítkách posuzovat pouze otázku podílu na dodatkovém zisku. Instituce odkazuje na § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 89 odst. 2 správního řádu a argumentuje, že finanční arbitr přezkoumává Nález pouze a výhradně v rozsahu podaných námitek a správnost Nálezu v mezích uplatněných důvodů.

Instituce z důvodu procesní obezřetnosti namítá promlčení práva Navrhovatele plynoucího z případné neplatnosti Pojistné smlouvy.

Instituce z důvodu neúplnosti a nelogičnosti námitek Navrhovatele požaduje, aby je finanční arbitr zamítl a Nález potvrdil.

5. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi dává stranám sporu právo podat proti nálezu finančního arbitra odůvodněné námitky, a to v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení nálezu. Včasné podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje o námitkách rovněž finanční arbitr, který nález buď potvrdí, nebo změní. Jelikož zákon o finančním arbitrovi upravuje náležitosti námitek a zásady řízení o námitkách pouze částečně, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil námitky Navrhovatele jako přípustné odůvodněné námitky ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81, § 82 a § 83 správního řádu. Finanční arbitr proto přezkoumal soulad Nálezu a řízení, které vydání Nálezu předcházelo, s právními předpisy, správnost napadeného Nálezu pak přezkoumal v rozsahu věcných námitek Navrhovatele (srov. § 141 odst. 9 správního řádu).

Navrhovatel v podaných námitkách nekonkretizoval, jaký výrok Nálezu napadá, ani neuvedl, že napadá oba výroky Nálezu, případně Nález jako celek. Finanční arbitr proto postupoval podle § 82 odst. 2 věta druhá správního řádu, podle kterého „[n]ení-li v odvolání uvedeno, v jakém rozsahu odvolatel rozhodnutí napadá, platí, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí“. Finanční arbitr proto dovozuje, že námitky Navrhovatele směřují do obou výroků Nálezu.

5.1 Částečné zastavení řízení o návrhu Navrhovatele

Finanční arbitr na str. 2 Nálezu posuzoval, zda jsou připojištění sjednaná v pojistné smlouvě č. ■ životním pojištěním ve smyslu zákona o pojistné smlouvě. Protože finanční arbitr zjistil, že tato připojištění nejsou životním pojištěním, řízení vedené na základě návrhu Navrhovatele v části týkající se připojištění zastavil ve výroku I. Nálezu.

Finanční arbitr v řízení o námitkách zjistil, že připojištění zproštění od placení pojistného, připojištění smrti následkem úrazu, připojištění trvalé invalidity následkem úrazu a připojištění zlomeniny/popáleniny Navrhovatel s Institucí sjednali již před účinností zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), tedy před 1. 1. 2005. Tato připojištění se tak neřídila zákonem o pojistné smlouvě, nýbrž starým občanským zákoníkem. Finanční arbitr proto v řízení o námitkách opakovaně posuzoval, zda je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí týkajícího se připojištění sjednaných v pojistné smlouvě č. ■.

Finanční arbitr přitom zjistil, že připojištění zproštění od placení pojistného, připojištění smrti následkem úrazu, připojištění trvalé invalidity následkem úrazu a připojištění zlomeniny/popáleniny sjednaná v pojistné smlouvě č. ■ nejsou životním pojištěním ve smyslu starého občanského zákoníku ve znění účinném v době sjednání těchto pojištění.

Finanční arbitr proto uzavírá, že v řízení o návrhu nepochybil, když řízení podle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavil v části připojištění

sjednaných v pojistné smlouvě č. ■■■, protože tato připojištění nejsou životním pojištěním ve smyslu starého občanského zákoníku, resp. zákona o pojistné smlouvě, a proto se nejedná o spor ve smyslu § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi.

5.2 Neplatnost ujednání Pojistné smlouvy o podílu na dodatkovém zisku

Finanční arbitr v řízení o návrhu zjistil, že Instituce na základě platných ujednání Pojistné smlouvy vyplatila Navrhovateli pojistné plnění při dožití se konce sjednaného pojištění ve výši 1.000.000 Kč společně s plněním z doložky o indexaci ve výši 9.300 Kč a s podílem na dodatkovém zisku ve výši 9.566 Kč. Finanční arbitr současně zjistil, že Navrhovatel tato plnění od Instituce obdržel.

Finanční arbitr v části 7.4 Nálezu zkoumal, zda Instituce v souvislosti s plněními z Pojistné smlouvy uplatňovala na vrub Navrhovatele jakékoliv poplatky a náklady a případně zda tak činila na základě platných ujednání Pojistné smlouvy. Finanční arbitr přitom zjistil, že ujednání čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek zakládajícího právo Navrhovatele na podíl na dodatkovém zisku je neurčité, a tudíž neplatné podle § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku.

Podle znění čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek mj. platí, že „...základní životní pojištění poskytuje pojistníkovi právo na podíl na dodatkovém zisku z investovaných odpovídajících matematických rezerv, a to po odečtení zaručované 5% roční úrokové míry a 2 % výdajů na investice. Podíl pojistníka na dodatkovém zisku nesmí být menší než 85 %...“.

Jak finanční arbitr vysvětlil v části 7.4 Nálezu, Pojistná smlouva je smlouvou o kapitálovém životním pojištění, u kterého pojišťovna vytváří rezervu pojistného sloužící k úhradě budoucích závazků. Protože Instituce je povinna v případě pojistné události vyplatit z Pojistné smlouvy předem stanovené pojistné plnění (zde 1.000.000 Kč), nemá výše rezervy pojistného z pohledu Pojistné smlouvy jako soukromoprávního úkonu žádný přímý vliv na výši pojistného plnění.

Pokud však Instituce v Pojistné smlouvě garantuje Navrhovateli samostatné právo na podíl na dodatkovém zisku odvíjející se od výše investovaných matematických rezerv (resp. od zisku z těchto rezerv), je nezbytné, aby Pojistná smlouva současně srozumitelně a určitě upravila způsob, jakým Instituce investované matematické rezervy vytváří, resp. v jakém případě dochází k vytvoření dodatkového zisku. V této souvislosti však z Pojistné smlouvy nelze ani výkladem seznat, jakým způsobem Instituce vytváří dodatkový zisk z investovaných matematických rezerv, když Pojistná smlouva neobsahuje kromě čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek žádná další ujednání upravující investované matematické rezervy ani dodatkový zisk z těchto rezerv (z čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek lze přitom pouze dovodit, že investované matematické rezervy existují).

V důsledku nelze z Pojistné smlouvy stanovit ani výchozí hodnotu, ze které by následně bylo možné při použití výpočtu upraveného v čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek odvodit konkrétní výši podílu Navrhovatele na dodatkovém zisku z investovaných matematických rezerv garantovaného Pojistnou smlouvou.

Z čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek současně nevyplývá, v jakých případech má Navrhovatel právo na podíl na dodatkovém zisku přesahující minimálně 85 %. I kdyby se finanční arbitr pokusil tuto nejasnost překlenout výkladem (viz například zásadu *contra proferentem*, resp. v pochybnostech ve prospěch spotřebitele), jak Navrhovatel namítá, a přiznal mu podíl na zisku například až ve výši 93 % (100 % mínus 5 % mínus 2 %) z investovaných matematických rezerv, nemůže přehlédnout, že z Pojistné smlouvy nevyplývá, jakým způsobem Instituce stanoví výši investovaných matematických rezerv, z nichž vypočte podíl Navrhovatele na dodatkovém zisku.

Navrhovatel v řízení předložil dokument nazvaný jako „*Projekce PDZ, Odkupní hod., včetně indexace*“, ve kterém Instituce sdělila Navrhovateli orientační výši podílu na dodatkovém zisku při výnosu 6,5 %. Součástí dokumentu je tabulka hodnot s výši podílu na dodatkovém zisku v jednotlivých letech trvání pojištění, pod kterou se nachází upozornění: „*Pozor !!! Tato nabídka není součástí pojistné smlouvy a veškeré v ní uvedené hodnoty mají pouze informativní charakter*“. Finanční arbitr proto nepovažuje tento dokument za součást Pojistné smlouvy, resp. hodnoty v něm obsažené za závazná ujednání Pojistné smlouvy o výši podílu na dodatkovém zisku.

Finanční arbitr by tak ani při použití výkladových metod (resp. „*racionálního výkladu*“, jak namítá Navrhovatel) nemohl zjistit výši pohledávky Navrhovatele na podíl na dodatkovém zisku z investovaných matematických rezerv, resp. nemohl by ověřit, zda Instituce vyplatila Navrhovateli podíl na dodatkovém zisku ve správné výši, a případně mu přiznat rozdíl mezi správnou a skutečně vyplacenou částkou.

Finanční arbitr uzavírá, že nejasné znění čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek nelze překlénout ani za pomoci výkladových metod, a ujednání čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek je tak neurčité, a tudíž neplatné podle § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku.

Pokud jde o následek neplatnosti ujednání čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek, považuje finanční arbitr zkoumané ujednání Pojistné smlouvy za oddělitelné ve smyslu § 41 starého občanského zákoníku, podle něhož platí, že „*[v]ztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu*“, když z povahy, obsahu Pojistné smlouvy ani z okolností, za nichž k uzavření Pojistné smlouvy došlo, nevyplývá, že by výše uvedené ujednání nebylo možné oddělit od ostatního obsahu Pojistné smlouvy, a způsobilo tak neplatnost Pojistné smlouvy jako celku.

Finanční arbitr připomíná, že Instituce v souvislosti s koncem pojištění sjednaného v Pojistné smlouvě vyplatila Navrhovateli na základě ujednání čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek plnění ve výši 9.566 Kč. Následkem neplatnosti tohoto ujednání by tak byl vznik povinnosti Navrhovatele vrátit Instituci vyplacený podíl na dodatkovém zisku jako bezdůvodné obohacení. Protože finanční arbitr nemůže Navrhovateli uložit povinnost k plnění, nezabýval se případným právem Instituce na vydání bezdůvodného obohacení.

I pokud by se prosadil právní názor Navrhovatele, že čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek obsahuje srozumitelné a určité, a tedy platné ujednání Pojistné smlouvy, resp. že Navrhovateli vzniklo právo na podíl na dodatkovém zisku z investovaných matematických rezerv, finanční arbitr upozorňuje, že by tento závěr nebyl způsobilý ovlivnit žádný výrok Nálezu. Finanční arbitr v Nálezu zamítl nárok Navrhovatele na zaplacení částky 411.873 Kč, protože v řízení o návrhu nezjistil, že by Instituce k tíži Navrhovatele účtovala poplatky a náklady neoprávněně (finanční arbitr dále řízení v části připojištění zastavil pro svou nepříslušnost). Protože Instituce Navrhovateli podíl na dodatkovém zisku z investovaných matematických rezerv již vyplatila, finanční arbitr by ani v případě platnosti ujednání čl. 10 Všeobecných pojistných podmínek (za předpokladu, že by Instituce vyplatila podíl na dodatkovém zisku ve správné výši) nepřiznal Navrhovateli z tohoto důvodu žádné plnění.

6 K výroku rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr v řízení o námitkách proti Nálezu nezjistil, že by ve věci zaplacení částky 411.873 Kč představující rozdíl mezi zaplaceným pojistným a vyplacenými plněními z Pojistné smlouvy rozhodl věcně nesprávně, a to z důvodů namítnutých Navrhovatelem, ani že by Nález a řízení, které mu předcházelo, bylo v rozporu s právními předpisy.

Na základě výše uvedené skutečnosti rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručení nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*in the case, that a decision on objections has been issued, the decision acquires legal force from the date of delivery of the decision on objections – note of the financial arbitrator*).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce 9gtgygy
Instituce – datová schránka phuzktz

